

Nr 154.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till
ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9
juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor; given
Stockholms slott den 16 april 1915.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen antaga bilagda förslag till ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, att gälla från och med den 1 december 1916.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag

till

ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor.

5. Åt näringsidkare, som vill införa utländsk tullpliktig vara för att, med eller utan tillsats av inhemskt eller icke tullpliktigt utländskt råämne, använda densamma till framställning av exportvara, må, för särskilt fall eller för viss tid, kunna medgivas rätt att vid utförsel av sålunda framställd vara eller vid dess uppläggning å restitutionsupplag, varom i mom. 7 stadgas, återbekomma erlagd tullavgift för den utländska tullpliktiga råvaran eller, ifall tullavgiften, efter vad nedan sägs, ännu icke erlagts, njuta befrielse från dess gäldande; kunnande härvid jämväl tagas hänsyn till råämneshörlust, som finnes oundviklig vid exportvaras framställning. Rätt till tullrestitution enligt detta moment må endast lämnas åt näringsidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt provas lämplig.

Sådant medgivande, vilket kan lämnas även för exportvara, som i mom. 1 sägs, i händelse den därstädes bestämda restitution anses icke bereda nöjaktig gottgörelse för den erlagda tullavgiften, ankommer på prövning av Konungen, som jämväl bestämmer de närmare villkoren för rättighetens tillgodonjutande; skolande emellertid denna anses förfallen med avseende å utländsk råvara, som ingår i exportvara, vilken icke inom två år efter råvarans angivning till förtullning utförts eller intagits å restitutionsupplag.

Önskar näringsidkare, åt vilken medgivits sådan rätt, som nu är sagd, anstånd med erläggande av tullavgiften för vara, som han i ovan angivna ändamål infört, till dess frågan avgjorts, huruvida befrielse från

tullavgiften må njutas, vare han till sådant anstånd berättigad, därest han, med anmälan om förhållandet, till generaltullstyrelsen avlämnar säkerhet, som styrelsen finner betryggande, för vad honom kan åligga att till tullkassan inbetala.

Har, där anstånd med tullavgiftens erläggande ägt rum, exportvaran icke blivit utförd eller å restitutionsupplag lagd inom sådan tid och under sådana omständigheter, att befrielse från tullavgiften må njutas, skall denna till tullkassan inbetalas tillika med ränta därå, efter sex för hundra om året, från det den införda varan angivits till förtullning.

Angående tullverkets rätt att efter utgången av den tid, under vilken anstånd med tullavgiftens erläggande må njutas, göra sig av den ställda säkerheten betäckt för sagda avgift jämte ränta skola i tillämpliga delar gälla de i § 32 tullstadgan meddelade föreskrifter.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 april
1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten anförde:

I skrivelse den 28 maj 1912 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel av utländsk vara har riksdagen, med godkännande i huvudsak av Kungl. Maj:ts omförmälda förslag, tillika anhållit, bland annat, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida tillstånd till kreditupplag kunde medgivas i sådan form, att detsamma komme den industri till godo, som förädlade tullpliktig vara även för export, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kunde föranleda.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen, som anbefallts att gemensamt verkställa den av riksdagen begärda utredningen, hava i skrivelse den 25 februari 1915 anført huvudsakligen följande.

»Den av Eders Kungl. Maj:t den 22 juni 1906 tillsatta kommittén för revision av då gällande tulltaxa har i sitt den 3 maj 1909 avgivna underdåniga betänkande till särskild behandling upptagit lagstiftningen om tullfri förädlingsrörelse och om tullrestitution samt frågan om lämpligaste sättet att vinna dess syfte, nämligen att för exportindustrien i möjligaste mån undanrödja olägenheterna av tull på artiklar, som användas för framställning av exportvaror.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen.

»Denna frågas vikt» — yttrar kommittén å sid. 277 i del I av sitt betänkande — »likasom ock den jämförelsevis mindre fullständiga utredning, som hittills hos oss kommit densamma till del, har föranlett kommittén att ägna särskild uppmärksamhet däråt, och kommittén har trots en mera omfattande utredning i ämnet här vara på sin plats, trots det att kommitténs förslag icke avser någon genomgripande förändring i gällande bestämmelser.»

Efter denna utredning, för vilken redogörelse lämnas å sid. 276—299 samt 319—326 i del I samt i fem särskilda, i del II intagna bilagor (sid. 123—162), yttras å sid. 319 del I, bland annat, att kommittén vid den i sammanhang med granskningen av ändamålsenligheten hos gällande bestämmelser i ämnet verkställda undersökning, huruvida desamma kunde underkastas ändring i syfte att underlätta tillgången till tullrestitution, utgått från den allmänna grundsatsen, att medgivandet av tullrestitution borde lämnas i den för exportindustrien minst betungande form, som låte förena sig med nödigt tillvaratagande av statens fiskaliska intressen. Vid sagda undersökning förklarar sig kommittén (sid. 320) hava upptagit spörsmålet, huruvida anledning skulle kunna finnas att övergå från drawbacksystemet (tullrestitution) till systemet med »admission temporaire» eller viss tids tullfri disposition av eljest tullpliktiga varor, avsedda att i förädlad skick återutföras, (kreditupplag).

I huvudsak yttrar kommittén härom, bland annat, att av den i betänkandet lämnade redogörelsen för de olika systemen framginge, att någon annan med det sistnämnda systemet såsom sådant sammanhängande fördel icke vore att vänta än möjligen någon räntebesparing för exportindustrien, då denna icke behövde inbetala tullen utan kunde få anstånd med dess gäldande under så pass lång tid, att varans förädling därunder medhunnas. Denna fördel borde dock, anmärker kommittén, icke överskattas, enär vederbörande importör väl skulle nödgas ställa nöjaktig säkerhet för tullbeloppet.

Då, såsom ovan blivit anført, en omfattande utredning rörande lagstiftningen om tullfri förädlingsrörelse så nyligen blivit gjord med ett bestämt positivt resultat, hava ämbetsverken icke kunnat finna någon annan utgångspunkt för ett förnyat upptagande av frågan om övergång i denna lagstiftning från systemet med restitution till systemet med kredit än de erfarenheter, som kunde komma att vinnas av de senaste utfärdade bestämmelserna särskilt i de delar desamma på tulltaxekommitténs förslag erhållit förändrad avfattning just i angivet ändamål att bereda exportindustrien samma fördelar som kreditssystemet innebure.

Den hittills vunna erfarenheten av dessa bestämmelsers tillämpning synes emellertid närmast antyda, att den förädlingsindustrien genom föreskrifterna i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen beredda möjlighet att under den tid av högst ett år, som åtginge för förädlingen och exporten, erhålla kredit, eller, som det i detta förordningsrum heter, anstånd med erläggande av tullavgiften för vara, som införts i ändamål att användas till framställning av exportvara, icke för denna industri

betraktas såsom särskilt betydelsefull. Det har nämligen visat sig, att ehuru i var och en av de till ett antal av bortåt 200 uppgående nådiga resolutioner angående restitutionsrätt enligt nyssnämnda författningsrum — utom i några få undantagsfall — erinran särskilt blivit gjord om författningens bestämmelser rörande rätt till anstånd med tullavgiftens erläggande, det icke mer än i *ett enda fall* inträffat att näringsidkare anhållit få begagna sig av denna rätt. Ämbetsverken förutsätta, att denna underlåtenhet att begagna kreditförmånen icke är föranledd av svårighet för de näringsidkare, vilka sysselsätta sig med förädlingsindustri, att uppfylla det enda egentliga inskränkande villkoret för erhållande av kredit, nämligen avlämnande av säkerhet, som generaltullstyrelsen finner betryggande.

Det bristande intresse förädlingsindustrien sålunda visat den i nu gällande lagstiftning om tullfri förädlingsrörelse beredda möjligheten till kredit på tullavgiften har givetvis icke kunnat föranleda ämbetsverken att förorda omläggning av denna lagstiftning i dess helhet till kreditssystemets grund.

Av motiven till riksdagens hemställan framgår emellertid, att riksdagens förslag grundade sig på en önskan, att så vitt möjligt underlätta den tullfria förädlingsrörelsen och därigenom stärka vår exportindustri i konkurrensen med andra länders exportindustrier. Ämbetsverken se däri en anledning föreligga att i främsta rummet omarbeta det nu tillämpade systemet till såvitt möjligt minst betungande former. Med anledning härav har också inom kommerskollegium sedan länge pågått en undersökning, i vad mån lättnader skulle kunna beredas i bestämmelserna för förädlingsrestitutionen. Med stöd av de hittills vunna resultaten av denna undersökning har kollegium i denna dag avlåten underdänig skrivelse hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå de ändringar i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, som enligt kollegii förmenande äro erforderliga, för att de avsedda lättnaderna i kontrollbestämmelserna skola kunna genomföras.

Ämbetsverken hemställa alltså, att riksdagens ifrågavarande skrivelse i vad den angår kreditupplag icke måtte för närvarande föranleda någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.»

Departements-
chefen.

Sedan lång tid tillbaka har vår tullagstiftning innehållit bestämmelser i syfte att undanröjda det hinder för exportindustrien, som ligger däri, att vissa råmaterialier och halvfabrikat äro belagda med tull. Dessa bestämmelser grunda sig som känt är på restitutionsprincipen.

Vid överbäggande av åtgärder till främjande av vår förädlingsindustris exportmöjligheter finner jag i likhet med kommerskollegium och generaltullstyrelsen ej anledning föreligga att frångå det i sådant avseende hittills tillämpade förfarandet till förmån för ett rent tullkreditsystem och detta så mycket mindre som vederbörande näringsidkare även enligt nu gällande bestämmelser i ämnet kan erhålla kredit å tullen.

Då emellertid exportindustrien fortfarande är i behov av alla de lättnader i tullhänseende, som med iakttagande av statens rätt äro möjliga, har jag funnit kommerskollegii ovan omförmälda, i sådant syfte

framställda förslag till ändringar i tulltaxeförordningens § 13 mom. 5 synnerligen beaktansvärt.

Innan jag emellertid går att redogöra för kommerskollegii i denna fråga avlätna skrivelse, anhåller jag att med några ord få beröra innehållet i sistnämnda stadgande.

Enligt samma stadgande kan Kungl. Maj:t för särskilt fall eller för viss tid medgiva näringsidkare, som vill införa tullpliktig vara för att, med eller utan tillsats av inhemskt eller icke tullpliktigt utländskt råämne, använda densamma till framställning av exportvara, rätt att under vissa av Kungl. Maj:t i kontrollhänseende fastställda villkor vid utförsel av sålunda framställd vara eller vid dess uppläggning å restitutionssupplag återbekomma erlagd tullavgift för den utländska tullpliktiga varan eller, därest näringsidkaren, mot ställande av säkerhet erhållit kredit å tullen, åtnjuta befrielse från tullavgiftens gäldande. Emellertid skall medgivandet anses hava förfallit med avseende å utländsk råvara, som ingår i exportvara, vilken icke inom ett år efter råvarans angivning till förtullning utförts eller intagits i restitutionssupplag.

I kommerskollegii nyss omförmälda, jämväl den 25 februari 1915 avlätna skrivelse meddelas till en början, att kollegium för att redan på ett förberedande stadium utröna önskemålen och uppfattningen inom industrikretsar rörande ifrågavarande bestämmelser för åtnjutande av tullrestitution jämlikt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen med skrivelse den 3 mars 1914 till handelskamrarna i riket, järnkontoret och Sveriges industriförbund utsänt en promemoria, däri anfördes i huvudsak följande.

Ännu så sent som år 1907 voro de särskilda institut, som i länder med protektionistiskt tullsystem pläga förefinnas med uppgift att bereda exportindustri och exporthandel lätnader i tullhänseende vid import av varor, som ingå i industriens tillverkning eller äro föremål för exporthandeln, i vårt land skäligen utvecklade och föråldrade. Sålunda anförde chefen för finansdepartementet, då förslag till förordningar rörande frihamn och frilager den 21 mars 1907 anmälades inför Kungl. Maj:t, i föreliggande hänseende följande: »Icke någon av de institutioner, som hos oss skulle speciellt tjäna till att befrämja den utrikes handeln och exportindustrien, har visat sig mäktig av en högre utveckling utan i stället för att följa med framåtskridandet av handel och industri hava samtliga dessa institutioner utvisat stillastående och tillbakagång. Det ligger då nära till hands att antaga, att de ifrågavarande institutionerna ej längre motsvara tidens krav utan att de behöva kompletteras eller ersättas med anstalter, som erbjuda friare former för varuomsättningen.»

Kommerskollegii promemoria.

Sedan dess har på förevarande område av tullagstiftningen i syfte att bota de brister, som av nämnda departementschef påpekats, en serie av nya bestämmelser utfärdats. Genom införande av frihamns- och frilagerinstitutionerna samt icke minst genom förordningen av den 13 december 1912 rörande tullrestitution i vissa fall vid

återutförelse av utländsk vara har i främsta rummet handeln erhållit en väsentligt starkare ställning i striden mot sina utländska konkurrenter. Vid tillkomsten av den sistnämnda förordningen var avsikten, att med tillhjälp av de lättnader, som genom densamma bereddes, söka så främja vår transitohandel, att en tillräckligt fast grund lades för tillkomsten av frihamnar och frilager. Visserligen hava de vid dessa institut knutna förhoppningarna ännu icke uppfyllts, i det att ännu icke vare sig frihamnar eller frilager inrättats i vårt land. Ej heller har det genom 1912 års förordning skapade tullrestitutionsinstitutet ännu fått någon mera vidsträckt användning. Ett sätt att i någon mån påskynda inrättandet särskilt av frihamnar torde emellertid ligga i ett kraftigt främjande av den del av exportindustrien, som baserar sin tillverkning på tullpliktiga råvaror och halvfabrikat. Såsom frihamnarna utvecklat sig utomlands, utgöra desamma nämligen icke blott centralpunkten för transitohandeln; inom deras tullgräns har på åtskilliga ställen en industriverksamhet av nyss antydd art uppvuxit, som icke blivit utan betydelse. Men likasom i ett land med protektionistiskt system transitohandeln för sin första utveckling ofta plägar ha sin rot i väl avpassade tullrestitutionsbestämmelser eller därmed jämförliga institut, lärer också den på utländska tullpliktiga råvaror baserade exportindustrien för att växa sig nog stark att i sin mån kunna stödja en nyinrättad frihamn behöva äga tillgång till de förmåner, som ett modernt inrättat tullrestitutionsförfarande skänker. I viss mån är så genom tillvaron av § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen fallet, om ock det synts kunna ifrågasättas, huruvida ifrågavarande stadgande är i förevarande avseende tillfyllest.

Förutom i främjandet av det för både handel och industri gemensamma frihamnsintresset kan man finna andra allmänna skäl för en revision av de bestämmelser, som nu tillämpas vid tullrestitution för förädlingsindustrien. Sålunda torde såsom allmän regel böra uppställas, att statsmakterna vid beredande av sådana förmåner som tullrestitution synas hava anledning tillse, att, i mån sådant utan åsidosättande av berättigade intressen av allmän eller enskild natur kan ske, alla näringsgrenar få samma möjlighet att komma i åtnjutande av sådan fördel.

Allmänna skäl synas sålunda kunna åberopas för att de villkor, som knytas vid beviljandet av rätt till tullrestitution för handeln och för industrien, böra vara så vitt möjligt likartade. Så är emellertid ingalunda fallet, och skall nu närmast en jämförelse anställas mellan dessa villkor.

Vad först beträffar de kontrollvillkor, som i 1912 års lagstiftning på området finnas fastställda för åtnjutande av tullrestitution, äro dessa angivna i främsta rummet i nämnda förordning den 13 december 1912. § 12 i denna förordning innehåller sålunda huvudsakligen såsom villkor, att såvida ej generaltullstyrelsen annat medgiver, utförelsen skall äga rum vid samma tullkammare, där förtullningen skett, att exportangivningsinlagan skall vara åtföljd av exportörens under edlig förpliktelse avgivna och av två vittnen till riktigheten bestyrkta försäkran därom, att varan blivit av exportören införd, att full införseltull erlagts och att varan icke efter införseln undergått någon bearbetning eller förändring. Vidare stipuleras i § 11, att handelsidkaren skall föra för tullmyndigheten tillgängligt avräkningsdiarium, av vilket fullständigt utdrag varje kvartal ingives till tullmyndigheten för restitutionsbeloppets uträkning. Enligt förordningens § 4 kan Kungl. Maj:t på förslag av generaltullstyrelsen därtill meddela sådana närmare bestämmelser, som äro erforderliga för bevarande av kronans rätt och för vinnande av ordning och

säkerhet vid tullrestitutionens åtnjutande. — — — — — Tillstånd att begagna sådan tullrestitution lämnas av generaltullstyrelsen åt handelsidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt prövas lämplig, och kan sådant tillstånd återkallas, om de förutsättningar, som legat till grund för tillståndets meddelande, icke längre förefinnas. Rätt till restitution kan ock förvägras, om handelsidkare befinnes för erhållande av tullrestitution hava lämnat uppgift, som icke överensstämmer med verkliga förhållandet.

Såsom av ovanstående sammanfattning av 1912 års förordning framgår, vilar den kontroll, som däri stipuleras, ytterst på förtroende till köpmannen, och avser den föreslagna formen för tullverkets kontroll endast att förhindra, att mer restitueras, än som blivit inbetalt i tull, under det att densamma icke utesluter möjlighet till missbruk eller säkert leder till upptäckt, om sådant ägt rum. Då kollegium och generaltullstyrelsen på grund av nådig remiss den 8 februari 1911 avgåvo yttrande över Stockholms handelskammares förslag till dylik förordning framhöllo ämbetsverken dessa synpunkter, men anförde samtidigt, att en fullständig kontroll skulle medföra så stränga föreskrifter, att, enligt vad från köpmännens sida med fog framhållits, deras tillämpning skulle fullständigt omöjliggöra den trafik, de avsett få tillfälle upparbeta. Hänvisande härtill och till motsvarigheter i utländsk lagstiftning avstodo ämbetsverken från påyrkande av andra kontrollföreskrifter samt anförde, att, då enligt § 2 i förslaget till förordning medgivandet icke vore avsett att tilldelas andra handelsidkare än sådana, som visat sig vara särskilt starkt kvalificerade för erhållande av denna förmån, syntes med hänsyn härtill betänkligheter icke böra möta mot den ifrågasatta restitutionsrättens medgivande i den form det utarbetade förslaget innebure.

Övergår man därefter att undersöka vilka villkor, som pläga stipuleras i de resolutioner angående tillstånd för industriidkare att åtnjuta tullrestitution enligt § 13 mom. 5 i tulltaxeförordningen, så äro dessa ganska växlande. För så vitt inom kollegium anställda undersökningar utvisa, återfinnes i desamma såsom villkor undantagslöst, att exportangivningsinlagan skall vara åtföljd av sådan edlig och bestyrkt försäkran, som för handelsrestitutionen nyss anförts, naturligtvis med undantag av försäkran om att varan ej undergått bearbetning. Vidare stadgas oftast, att utförseln skall ske över samma tullkammare, där förtullningen skett; dock medgives understundom med särskilda villkor export över annan angiven hamn. Icke sällan föreskrives förande av avräkningsdiarium eller förbehålles tullmyndigheten rätt att granska fabrikantens bokföring i tillämpliga delar. Så långt överensstämma de för handels- och industrirestitutionen uppställda villkoren. Därutöver återfinnas emellertid i så gott som alla resolutioner rörande tullrestitution för förädlingsindustri andra mycket detaljerade villkor, avseende att anordna en möjligast fortlöpande kontroll över den importerade varan vid dess gång genom fabriken och under dess utlastning. Det har anmärkts, att en sådan kontroll från tullverkets sida emellertid icke blott ofta torde verka hindrande för tillverkningens ostörda förlopp och på sådant sätt vålla indirekta kostnader, utan även, då den ej sällan förutsätter närvaron av en tulltjänsteman av högre eller lägre grad vid fabriken, kommer att orsaka direkta kostnader, vilkas storlek är beroende på fabrikens mer eller mindre avlägsna läge i förhållande till tullstationen och som torde kunna uppgå till sådana belopp, att den vid restitutionens erhållande kalkylerade vinsten avsevärt minskas eller i sünsta fall helt försvinner. Bland de särskilda kontrollföreskrifter,

som bruka lämnas, ingå även vanligen uppgift å den minimikvantitet, som på en gång skall utföras för att restitution skall kunna erhållas. Denna bestämmelse lär ofta försvåra för industriidkare att vid försändelse av mindre partier med fartyg eller järnväg erhålla restitution samt i regel omöjliggöra försändelse med paketpost, vilken utväg torde vara av betydelse för vissa industriidkare särskilt inom textilbranschen.

I den mån särskilda kontrollföreskrifter äro oundgängligen nödvändiga för bevarande av kronans rätt, måste desamma tydligen bibehållas, även om därmed skulle vara förenade nyss anförda olägenheter. Det har emellertid ifrågasatts, huruvida icke samma skäl, som av kollegium och generaltullstyrelsen anfördes i nyss citerade yttrande rörande restitutionen enligt förordningen den 13 december 1912 (handelsrestitutionen) skulle kunna med visst fog tillämpas även på restitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen (industrirestitution). Till en början må väl icke kunna bestridas, att upparbetande av en lönande exportindustri på basis av utländska råvaror eller halvfabrikat nationalekonomiskt sett har utsikt att bliva av större betydelse än utvecklande av transitohandeln. Under det att nämligen vid transitohandeln den erhållna handelsvinsten kommer landet tillgodo, erhålles vid nu nämnda förädlingsindustri förutom handelsvinst också större eller mindre arbetsförtjänst, varjämte, såsom erfarenheten visar, på denna väg uppkomsten av nya lönande industrier inom landet främjas. Vissa av våra största industrier hava börjat på detta sätt och så småningom frigjort sig från beroendet av det utländska halvfabrikatet.

Samma skäl, som vid avfattandet av förordningen rörande handelsrestitution voro utslagsgivande för beslutet att på sätt ovan angivits låta en under edlig förpliktelse avgiven och av vittnen till riktigheten bestyrkt försäkran ersätta en systematisk kontroll från tullmyndigheternas sida, tala sålunda för att söka anpassa samma system på förädlingsrestitutionen. Detta system är ej heller oprövat på det industriella området. Sålunda erfordras vid export av kvarnindustriens fabrikat eller förmalningsprodukter av vete, råg och korn enligt bestämmelse i tulltaxeförordningens 13 § mom. 3 A endast bevis, att kvarnägaren skall hava från utlandet infört och förtullat omalen spannmål av samma slag som den i exportvaran ingående till motsvarande kvantitet. Likaledes kan anföras, att vid den under en lång följd av år tillämpade restitutionen av tullen å importerat material för nybyggnad, förbyggnad eller reparation av fartyg såsom enda identitetsbevis mellan den importerade och exporterade varan enligt tulltaxeförordningens 12 § godkännes tillverkarens på edlig förpliktelse avgivna och av två vittnen till riktigheten styrkta försäkran. Några väsentliga olägenheter härav hava icke förmärkts. Ej heller torde man vilja ifrågasätta, att icke de former, vilka kunna anses vara betryggande för förebyggande från handelsidkares sida av missbruk av rätt till tullrestitution, skulle vara i samma mån skyddande, då restitutionssinnehavaren är industriidkare. Detta torde dock förutsätta, att de särskilda garantier, som äro intagna i förordningen om handelsrestitution, i det väsentliga även tillämpas i fråga om industrirestitutionen. Sålunda har satts i fråga bland annat ett stadgande därom, att tillstånd för industriidkare (enskild man, enkelt bolag eller aktiebolag) att begagna sig av tullrestitution visserligen såsom nu skulle meddelas av Kungl. Maj:t, men att tillståndet endast finge lämnas industriidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt prövas lämplig, därom visst auktoritativt

utlåtande skulle föreligga. Likasom generaltullstyrelsen nu i dessa hänseenden, då fråga är om handelsrestitution, inforrar utlåtande bland annat från handelskammare, skulle, då fråga är om industriidkare, genom vederbörande myndighet erforderliga upplysningar förutom från handelskammarna kunna inhämtas från allmänna industriella sammanslutningar, exempelvis Industriförbundet, eller från de talrikt förefintliga industriella specialsammanslutningarna. Genom införande av en bestämmelse härom i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen har man beräknat att kunna icke oväsentligt lätta på de detaljbestämmelser i kontrollsyfte, som nu, enligt vad ovan är anført, pläga vara fästade vid rätten till tullrestitution enligt nämnda författningsrum.

Sedan kommerskollegium härefter meddelat, att i anledning av den sålunda utsända promemorian yttranden inkommit från Järnkontoret (genom anslutning till ett av överingenjör J. A. Brinell gjort uttalande), Sveriges industriförbund (med utdrag ur särskilda yttranden från särskilda medlemmar), Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Södra Älvsborgs läns industri- och handelskammare, handelskammaren i Karlstad (med bifogad skriftväxling i anledning av begärd tullrestitution), handelskammaren i Gävle, Skånes handels-, industri- och sjöfartskammare, Norrbottens läns handelskammare, Östergötlands och Södermanlands industri- och handelskammare, Smålands och Blekinge handelskammare samt handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län, har kollegium beträffande ifrågavarande yttranden anført följande.

»I de inkomna yttrandena uttalas mer eller mindre direkt anslutning till de i kommerskollegii promemoria upptagna principerna och betonas den fördel, som industrien skulle ernå genom införda lättnader i kontrollbestämmelserna.

Sveriges industriförbund, som icke ansett sig böra avge ett officiellt yttrande, då det kunde antagas, att medlemmarnas ståndpunkt vore alltför växlande, har i stället givit medlemmarna tillfälle att avgiva separatuttalanden.

Tillfredsställelse med det nuvarande systemet synes icke förefinnas på något håll.

Stockholms handelskammare framhåller sålunda, att de av tullmyndigheterna nu uppställda villkoren vanligen äro av mycket skiftande slag, svåra att iakttaga och stundom så betungande, att vinsten på rörelsen helt eller delvis går förlorad. — *Handelskammaren i Karlstad*, som medgiver, att erfarenhet rörande restitutionsfrågan inom dess distrikt är ringa, förmäler dock, att bevis om det nuvarande systemets olägenheter ej saknas. — *Gävle handelskammare* understryker de i kommerskollegii P. M. antydda olägenheterna bestående i hinder i tillverkningens gång, stora direkta kostnader, bestämda minimikvantiteter vid export m. m. Härtill lägger kammaren den olägenheten, som består i den alltför vidlyftiga formen för restitutionsrättens erhållande och förmenar, att det därmed förenade besväret avhållit mången från att söka förvärva rätt till restitution. — *Göteborgs handelskammare* anser de nuvarande bestämmelserna icke ägnade att giva åt den därav be-

*I anledning
av kommers-
kollegii pro-
memoria
inkomna
yttranden.*

rörda inhemska industrien den för ett rätt uppblomstrande nödvändiga rörelsefriheten. Särskilt hinderliga ha de omständliga kontrollbestämmelserna samt bestämmelserna om minimikvantiteter vid utförsel visat sig vara. — *Östergötlands och Södermanlands industri- och handelskammare* anser uppfyllandet av de industrirestitutionen kringgårdande kontrollbestämmelserna utgöra ett avsevärt hinder för eller rent av omöjliggöra utvecklingen av en exportindustri. — *Örebro och Västmanlands läns handels- och industrikammare* framhåller lämpligheten av, att gällande tullrestitutionsförordning omarbetas så, att den erhöles enklare och tydligare bestämmelser, bättre avpassade för de inom affärlivet rådande förhållandena.

Direkta uttalanden rörande möjligheten att bringa bestämmelserna om industrirestitution i överensstämmelse med bestämmelserna om handelsrestitution ha gjorts endast av Stockholms och Göteborgs handelskammare samt Östergötlands och Södermanlands industri- och handelskammare.

Stockholms handelskammare anser det icke för omöjligt att få till stånd en nämnd överensstämmelse. Särskilt skulle detta gälla den enklare förädlings- eller så kallade sammansättningsindustrien, varvid halvfabrikaten icke underkastas mera omfattande bearbetning eller förädling, än att den i exportvaran ingående utländska råvarans art och beskaffenhet med lätthet och tillförlitligen kan vid utförseln utrönas och kontrolleras. Däremot torde i de fall, anser handelskammaren, då de utländska råmaterialerna underkastas en så grundlig förädling och omfattande bearbetning, att deras ursprungliga karaktär helt och hållet förändras, samma enkla kontrollåtgärder, som gälla beträffande så kallad handelsrestitution, icke gärna få anses tillräckliga.

Göteborgs handelskammare anser, fast den ansluter sig till de i kommerskollegii P. M. uttalade principerna, det icke rådligt, att utan vidare tillämpa handelsrestitutionens bestämmelser på industriens område. För dess del skulle i de flesta fall tarvas särskilda detaljbestämmelser.

Uttalanden av mera generell natur ha dessutom gjorts av *Smålands och Blekinge handelskammare*. Sedan kammaren framhållit sin livliga anslutning till det gjorda förslaget, upptager den till behandling frågan om förhållandet mellan den inhemska tillverkningen av råämnen och halvfabrikat samt industrirestitutionen. Det egentligaste hindret för realiserande av förslag till bestämmelser förmenar kammaren ligga däri, att den inhemska råämnestillverkningen skulle kunna lida skada. Något dylikt kan emellertid icke avhjälpas genom att medelst obekväma former försvåra industrirestitutionen i allmänhet. Intet vinnes, genom att på sådant sätt ingripa hämmande i utvecklingen. Skulle för något fall restitutionen skada den inhemska tillverkningen, bör denna vara strykas från förteckningen över restitutionsberättigade varor.

Örebro och Västmanlands läns handels- och industrikammare anser det sannolikt, att stadganden i enlighet med kommerskollegii P. M. skulle bli till fördel för den del av vår exportindustri, som arbetar med råmaterial eller halvfabrikat från utlandet. Inom kammaren hade emellertid uttalats farhågor, att detta skulle kunna skada den inhemska försäljningen av halvfabrikat och råämnen. Kammaren låter emellertid betänkligheterna fara, då den är förvissad om, att en noggrann prövning i nämnda hänseende skall föregå varje restitutionsmedgivande.

Beträffande detaljerna av blivande bestämmelser har flertalet av de gjorda uttalandena sina särskilda önskemål.

Med hänsyn till sökandens kvalifikationer hade förslagsvis uppställts villkoren

»synnerligen redbar», »synnerligen solid» och »i övrigt lämplig». Häremot vänder sig *handelskammaren i Karlstad*. Ett avslag å restitutionsansökan komme säkert att intagas i handelspublikationer. Skulle då som uttryckliga villkor förefinnas soliditet och redbarhet, kunde allmänheten lätt få den uppfattningen, att sökanden brustit just härutinnan och sålunda en allvarlig skada kunna tillfogas honom. Uppställdes i stället uttryckligen endast villkoret »lämplighet», kunde det anses tillfyllest såsom innefattande såväl kravet på redbarhet som soliditet.

Tvenne medlemmar av Sveriges Industriförbund uppställa respektive kravet på, att sökanden skall vara »känd» och att han skall vara absolut hederlig. — *Stockholms handelskammare* åter gör mera bestämt uttalande och lägger därvid vikten vid sökandens fabriksorganisation. Att denna skall vara ordnad efter ett fullt modernt och för nödig kontroll lätt överskådligt tillverkningsystem, bör vara en ovillkorlig förutsättning. — *Smålands och Blekinge handelskammare* anser goda och tillräckliga de nu för handelsrestitution gällande villkoren av »redbarhet, vederhäftighet och lämplighet».

Beträffande överensstämmelse mellan import- och exportvaran ha gjorts åtskilliga uttalanden. Samtliga äro ense om, att den systematiska tillverkningskontrollen är förkastlig, och synes den åsikten vara ganska allmän, att det vore tillräckligt med edlig försäkras, styrkt av två vittnen. *Stockholms handelskammare* påminner om § 12 tulltaxeförordningen där fortlöpande kontroll icke finnes föreskriven. I övrigt synes man allmänt ansluta sig till de i kommerskollegii P. M. uttalade principer. — *Handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län* anser det alltför omständligt att fordra såväl edlig försäkras som dess styrkande av tvenne vittnen. Antingen det ena eller det andra borde enligt kammarens mening vara tillräckligt.

En medlem av *Sveriges industriförbund*, större tillverkare av elektriska maskiner, anser som förutsättning för restitutionsrätt utan tillverkningskontroll, att sökanden har modernt ordnad fabriksbokföring och kalkylation, över vilken kontroll kan övas. Samma firma anser under dylika omständigheter det obehövt att lägga sökanden att föra avräkningsdiarium; något som återigen *Smålands och Blekinge handelskammare* anser nödvändigt och lämpligt.

Sveriges industriförbund uppställer som önskemål, att utredning måtte företagas, huruvida inte en tillverkningskontroll kunde utövas av ortsmyndighet även om den ej var tullmyndighet.

Olägenheten av en fastställd minimikvantitet vid export påpekas i flera yttranden.

Olägenheterna av fastställd exportort framhålles även i åtskilliga yttranden.

Utom vad ovan nämnts om *Gävle handelskammarens* anmärkning om formen för restitutionsansökan, har *Östergötlands och Södermanlands industri- och handelskammare* uttalat önskvärdheten av, att formaliteterna för erhållande av restitution göras så enkla och lättöverkomliga som möjligt, så att de icke i någon avsevärd mån verka hindrande vid tillämpningen i praktiken av den beviljade rättigheten.

Gävle handelskammare påpekar även, att förädlingsrestitution därutinnan jämväl bör likställas med handelsrestitutionen, att restitution bör erhållas, till dess två (ej såsom nu ett) år förflutit, från det att varan infördes i riket.

Slutligen må anmärkas, att *Sveriges Industriförbund* betonar nödvändigheten av att, innan restitutionsrätt för en viss vara beviljas, de svenska tillverkare, som

därav kunna beröras, måtte direkt eller genom sina sammanslutningar bli va hörda, och att härvid såväl halvfabrikats- som helfabrikatstillverkare inom olika branscher bli va företrädda.»

För egen del har kommerskollegium i sin ovannämnda skrivelse anført följande.

*Kommers-
kollegium.*

»De inkomna yttrandena giva sålunda starkt stöd för kollegii uppfattning angående behovet av lindringar i bestämmelserna för åtnjutande av förädlingsrestitution.

En närmare undersökning av de möjligheter, som förefinnas för anordnande av en effektiv kontroll i minst betungande form ger emellertid vid handen, att förhållandena i fråga om handelsrestitution och förädlingsrestitution äro så olikartade, att man icke kan tillämpa alldeles samma kontrollbestämmelser för förädlingsrestitution som för handelsrestitution. Då vid handelsrestitutionen varan icke undergår bearbetning i någon form, är det givetvis lättare att kontrollera identiteten mellan import- och exportvaran än vid förädlingsrestitutionen, där importvaran kan hava undergått en sådan grad av bearbetning, att det blir fullständigt omöjligt att genom undersökning av exportvaran kontrollera närvaron av importvaran.

På grund av den mycket växlande graden av förädling, som olika importvaror undergå, torde det icke heller vara möjligt att fastställa i allo gemensamma bestämmelser att gälla för samtliga medgivanden av rätt till förädlingsrestitution, utan torde det vara nödvändigt att bibehålla den nuvarande anordningen med särskilda villkor för varje medgivande. Detta utesluter emellertid icke, dels att vissa bestämmelser varda gemensamma för alla fall, dels ock att vid fastställande av de särskilda villkoren torde kunna erhållas väsentligt större likformighet än hittills samt bättre överensstämmelse mellan villkoren för åtnjutande av förädlingsrestitution och av handelsrestitution.

De villkor, som av Kungl. Maj:t hittills uppställts för åtnjutande av förädlingsrestitution, synas i allmänhet hava grundat sig på den principen, att hos tullmyndigheterna så vitt möjligt skall hållas en fortlöpande kontroll över såväl identiteten mellan den införda och den utförda varan som angående kvantiteten exportvara, varför tullrestitution må åtnjutas. Svårigheten att upprätthålla en sådan fortlöpande kontroll torde vara den egentliga orsaken till de synnerligen stränga villkor, som i åtskilliga fall stipulerats. Vid fastställande av villkoren för handelsrestitutions åtnjutande har principen om den fortlöpande kontrollen frångåtts, och lägges huvudvikten på en edlig försäkran av exportören, bestyrkt av två vittnen. Genom övriga villkor, framför allt genom bestämmelsen om förande av avräkningsdiarium, bibehållas tullmyndigheterna vid möjligheten att genom undersökning i särskilda fall kontrollera uppgifternas riktighet.

Av skäl, som i ovan angivna promemoria anförts, synes det kollegium, som om man jämväl vid förädlingsrestitutionen kunde lägga huvudvikten på exportörens edliga försäkran, vilken i sådant fall vid förädlingsrestitution skulle komma att omfatta icke blott, att den till utförsel angivna varan blivit av sökanden införd och tull erlagd eller säkerhet ställd, utan även specificerad uppgift å kvantiteten och beskaffenheten av de i exportvaran ingående halvfabrikat eller råvaror, för vilka tullrestitution begäres. Om man sedan släpper principen om en fortlöpande kon-

troll, men å andra sidan fasthåller vid möjligheten att kunna genom särskild undersökning övertyga sig om riktigheten av lämnade uppgifterna i särskilda fall, torde övriga villkor kunna göras väsentligt lättare.

Av skäl, som här nedan vidare belysas, torde det icke vara lämpligt eller nödvändigt att nu närmare ingå på de villkor, som även efter genomförandet av det sålunda ifrågasatta systemet skulle behöva i olika fall fastställas. Dessa måste nämligen, som nedan antydes, grunda sig på en ingående undersökning för varje särskilt varuslag. Utöver de lindringar, som sålunda sannolikt skulle kunna göras i själva kontrollbestämmelserna, skulle möjligen även eljest några lättnader kunna åstadkommas. Här torde sålunda böra påpekas, att bestämmelserna om viss minimikvantitet torde kunna bortfalla eller åtminstone bestämt begränsas. Likaledes synes böra allvarligt sättas i fråga att utesluta bestämmelsen om viss exporthamn. Där emot kan det vara ovisst, huruvida lättnader kunna beredas i formerna för restitutionens erhållande eller restitutionens utbetalande.

Såsom av det föregående framgår, anser collegium det icke kunna komma i fråga att med avseende å industrirestitutionen på förhand fastställa samtliga villkor och kontrollföreskrifter. I stort sett måste dessa växla med varuslagen. Å andra sidan är det, såsom också redan framhållits, icke uteslutet att för ifrågavarande art av restitution redan i den för institutet normerande författningen fastställa några grundläggande villkor och bestämmelser gemensamma för samtliga fall. Dessa bestämmelser skulle få sin naturliga plats i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen. Collegium ifrågasätter alltså, att i sagda moment intages föreskrift att, för erhållande av tullrestitution, exportangivningsinlagan skall vara åtföljd av exportörs under edlig förpliktelse avgivna och av två vittnen bestyrkta försäkran angående myckenhet och beskaffenhet av de i exportvaran ingående halvfabrikat eller råvaror, för vilka tullrestitution begäres. Om den ovannämnda ändrade principen skall genomföras, torde emellertid, liksom beträffande handelsrestitution, medgivande endast böra lämnas näringsidkare, som är känd som synnerligen redbar och solid samt i övrigt prövas lämplig. Jämväl åt en föreskrift härom bör plats inrymmas i nyssnämnda författningsrum. I det sistnämnda uttrycket torde då särskilt inläggas betydelsen, att näringsidkarens fabrikation och bokföringssätt är så ordnat, att den möjliggör en undersökning för kontroll av de i den edliga försäkran lämnade uppgifter.

I ännu ett hänseende torde överensstämmelse mellan villkoren för handelsrestitution och förädlingsrestitution kunna åstadkommas. I likhet med vad gäller beträffande handelsrestitution torde nämligen den tid, inom vilken den förädlade varan skall utföras, kunna utsträckas till två år i stället för nuvarande ett år efter råvarans angivning till förtullning.

Beträffande genomförandet av de ovan antydda principerna för uppställande av villkor för åtnjutande av förädlingsrestitution har collegium tänkt sig följande förfaringsätt:

Med 1916 års utgång utgå samtliga nu beviljade rättigheter till förädlingsrestitution. Det vore collegii avsikt, att gemensamt med generaltullstyrelsen under senare delen av innevarande år från samtliga näringsidkare, som nu inneha dylik rättighet, infordra uppgifter om, huruvida de önska förlängd rättighet till tullrestitution. Collegium ämnar därefter under 1916 års förlopp föranstalta en undersökning, dels huruvida de ifrågavarande rättigheterna borde ur nationalekonomisk synpunkt beviljas även för nästföljande femårsperiod, dels angående det lindrigaste

sättet för att anordna kontrollen och uppställande av villkor. Först en dylik grundlig undersökning torde kunna lämna tillräckligt material för bedömande, i vad mån lindringar kunna genomföras. Genom detta förfaringssätt torde även bäst vinnas likformighet och enhetlighet i villkoren.

Dessa syftemål torde emellertid icke kunna i önskvärd omfattning ernås med mindre man har att utgå från den ändrade lydelse av § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, som kollegium ifrågasatt.

Kollegium hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t ville förelägga riksdagen proposition därom, att § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen skall erhålla följande ändrade lydelse:

»Åt näringsidkare, som vill — — — framställning. Rätt till tullrestitution enligt detta moment må endast lämnas åt näringsidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt provas lämplig.

Sådant medgivande, vilket kan lämnas även för exportvara, som i mom. 1 sägs, i händelse den därstädes bestämda restitution anses icke bereda nöjaktig gottgörelse för den erlagda tullavgiften, ankommer på prövning av Konungen. För erhållande av tullrestitution skall exportangivningsinlagen vara åtföljd av exportörens under edlig förpliktelse avgivna och av två vittnen bestyrkta försäkran, *dels* därom, att det i den till utförsel angivna varan ingående råämnet eller halvfabrikatet, varför tullrestitution begäres, blivit av honom infört och full införseltull därför erlagd eller av generaltullstyrelsen godkänd säkerhet för tullen ställd, *dels* ock angående myckenhet och beskaffenheten av de i exportvaran ingående halvfabrikat och råvaror, för vilka tullrestitution begäres. Konungen bestämmer i övrigt de närmare villkoren för rättighetens åtnjutande, skoland emellertid denna anses förfallen med avseende å utländsk vara, som ingår i exportvara, vilken icke inom två år efter råvarans angivning till förtullning utförts eller intagits å restitutionsupplag.

Önskar — — — — inbetala.

Har — — — — förtullning.

Angående — — — — föreskrifter.»

I detta sammanhang tillåter jag mig omnämna, att styrelsen för Sveriges hantverksorganisation i en till chefen för finansdepartementet ställd skrift uttalat sin anslutning till de av kollegium föreslagna förändringarna i fråga om förädlingsrestitutionen.

I anledning av kommerskollegii omförmälda förslag har generaltullstyrelsen den 7 innevarande april avgivit infordrat utlåtande, varmed tillika överlämnats ett av packhusinspektionen i Stockholm avgivet yttrande.

I berörda yttrande har packhusinspektionen anfört bland annat följande.

*Packhus-
inspektionen
i Stockholm.*

Beträffande riktlinjerna för omarbetningen av bestämmelserna beträffande förädlingsrestitutionen uttalade inspektionen sin odelade anslutning till vad kollegium i detta avseende anfört.

Emellertid ifrågasatte inspektionen lämpligheten av att, innan den utredning

rörande redan lämnade restitutionsmedgivanden, kommerskollegium ställt i utsikt. blivt slutförd, verkställa av kollegium äsyftade ändringar i tulltaxeförordningen.

I detta sammanhang framhöll inspektionen, att den av kollegium föreslagna bestämmelsen, att, för erhållande av tullrestitution exportangivningsinlagen skulle vara åtföljd av exportörens under edlig förpliktelse avgivna och av två vittnen bestyrkta försäkran angående, bland annat, myckenheten och beskaffenheten av de i exportvaran ingående halvfabrikat och råvaror, för vilka tullrestitution begärdes, icke syntes fullt lämplig för det fall, att vid fastställandet av den kvantitet, för vilken tullrestitution skulle utgå, hänsyn borde tagas till den för exportvarans framställande oundvikliga råämneshörlusten; och ansåge inspektionen, att kollegii förslag härutinnan borde vinna på ytterligare utredning.

Inspektionen ansåge sig likväl redan nu kunna uttala sin anslutning till kollegii förslag, att den tid, inom vilken den förädlade varan skulle utföras, måtte utsträckas till två år efter råvarans angivning till förtullning, vilket förslag syntes innebära en av behovet påkallad ändring.

I sitt förberörda utlåtande anför generaltullstyrelsen:

»Syftet med de föreslagna ändringarna angiver kommerskollegium vara att bereda möjlighet till lindring i de villkor, som i särskilda fall pläga fastställas för åtnjutande av rätt till tullrestitution jämlikt ifrågavarande författningsrum. I detta avseende har kommerskollegium, under åberopande av en utredning, som åstadkommits genom yttranden i denna fråga av handelskamrarna i riket, Järnkontoret, Sveriges industriförbund samt enskilda industriidkare, såsom önskemål framställt införande av större överensstämmelse med föreskrifterna i nämnda förordningen angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel av utländsk vara den 13 december 1912.

Generaltull-
styrelsen.

De anmärkningar, som enligt utredningen i kommerskollegii underdåniga skrivelse framställt emot det nu tillämpade restitutionsförfarandet jämlikt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, äro i huvudsak följande:

1) att de villkor, som uppställas i syfte att vinna en fortlöpande kontroll över den importerade varan vid dess bearbetning i fabriken och under dess utlastning, verka hindrande för tillverkningens ostörda förlopp och förorsaka direkta och indirekta kostnader, som understundom omöjliggöra utnyttjandet av restitutionsrätten;

2) att de villkor, som i regel uppställas beträffande viss minimikvantitet av utförselvaran, lägga hinder i vägen för ett fullt utnyttjande av restitutionsmedgivandet;

3) att fastställandet av viss exportort såsom villkor för restitutionens åtnjutande medför olägenheter;

4) att tiden för restitutionsrättens bevarande (ett år efter råvarans angivning till förtullning) är för knappt tillmätt; samt

5) att formen för restitutionsrättens medgivande är allt för omständlig och avhåller mången från att förvärva sådan rätt.

Kommerskollegii ändringsförslag innefattar dels en direkt förlängning från ett till två år av den tid, inom vilken förädling och export skall försiggå, dels också vissa andra förändringar i nämnda författningsrum, vilka enligt kommerskollegii förmenande skulle utgöra förutsättning för ernående i önskvärd omfattning av ovan

angivna syftemål. Förslaget är sålunda avsett att möjliggöra avhjälpande av de under 1), 2), 3) och 4) anmärkta olägenheterna. Däremot anser kommerskollegium övisst, huruvida lättnader kunna beredas i formerna för restitutionens erhållande (se den under 5) gjorda anmärkningen) eller restitutionens utbetalande.

Nu gällande i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen intagna bestämmelser rörande tullrestitution för utländska införtullade materialier till exportvaror innehålla vissa väsentliga avvikelser från de därförut gällande bestämmelserna i detta ämne, sådana de förekommo i § 9 mom. 5 av underrättelserna till tulltaxan den 8 juni 1906 med viss ändring den 15 november 1907. En närmare utredning härutinnan återfinnes å sid. 319—326 i del I av tulltaxekommitténs den 3 maj 1909 avgivna underdåniga betänkande. Härav finner man, bland annat, att en av de för nu föreliggande fråga viktigaste bland dessa avvikelser, nämligen den, att prövningen av ansökningar om rätt att för tillverkning av visst slag tillgodonjuta tullrestitution överflyttats från generaltullstyrelsen till Eders Kungl. Maj:t, vidtagits huvudsakligen i syfte att villkoren för sådant medgivande icke skulle göras allt för mycket betungande för industrien. Då det nämligen kunde förutsättas, att generaltullstyrelsen, som hade till huvuduppgift att bevaka statens fiskaliska intressen, i främsta rummet lade vikten på åstadkommande av en säker kontroll, hade det synts kommittén, att frågor av detta slag lämpligare borde avgöras av Kungl. Maj:t, där dessa ärenden kunde erhålla en utredning, som omfattade icke blott den tulladministrativa sidan av saken. I stället för att, såsom i den förut gällande lagstiftningen varit fallet, huvudvillkoren för ifrågavarande restitutionsrätt varit intagna i författningen med generaltullstyrelsen förbehållen rätt att meddela de ytterligare föreskrifter, som kunde anses erforderliga till förekommande av missbruk av en sålunda medgiven förmån, har i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen helt överlåtits åt Eders Kungl. Maj:t att bestämma de närmare villkoren för rättighetens tillgodonjutande, endast med den inskränkning, att restitutionsrätten skall anses förfallen med avseende å utländsk råvara, som ingår i exportvara, vilken icke inom ett år efter råvarans angivning till förtullning utförts eller intagits å restitutionsupplag. Då vidare de nu gällande bestämmelserna icke innehålla någon föreskrift motsvarande den i de äldre bestämmelserna för varje restitutionsmedgivande angivna förutsättning, som innefattas i orden, »såvitt generaltullstyrelsen finner tillförlitlig kontroll kunna åstadkommas», torde framgå, att något författningenslignigt hinder icke förefinnes att i dylika medgivanden bereda vederbörande näringsidkare alla de lättnader, som anses lämpligen kunna ifrågakomma.

Med det nu anförda har styrelsen velat framhålla, att enligt styrelsens uppfattning det icke är erforderligt att för ernående av önskemålet att kunna bereda exportindustrien lämplig lindring i villkoren för tullrestitution — vilket även synes styrelsen synnerligen önskvärt — tillgripa åtgärden att vidtaga ändring av författningen. Styrelsen har tvärtom för sin del förutsatt, att dylik mer eller mindre genomgående lindring skulle kunna beredas i sammanhang med eventuell förlängning av de restitutionsmedgivanden, som i allmänhet utgå med november eller december månader nästkommande år, därest och i den mån skäl därtill kunde förefinnas vid den mera omfattande undersökning i ämnet, styrelsen — i likhet med kommerskollegium — tänkt sig vara erforderlig. Detta är ett av huvudskälen, varför styrelsen i sina underdåniga utlåtanden i ärenden av nu ifrågavarande slag

i regel utgått från tanken, att restitutionsmedgivandena borde utlöpa vid ungefär samma tid.

I detta sammanhang tillåter sig styrelsen i några allmänna drag beröra frågan angående de villkor, som pläгат fastställas vid beviljande av restitutionsrätt. Först och främst vill styrelsen då framhålla, att, ehuru såsom ovan erinrats ett av huvudskälen till förläggande under Eders Kungl. Maj:ts prövning av ifrågavarande ärenden varit önskan, att industrien skulle kunna vad villkoren angår beredas alla lämpliga lättnader, det dock helt naturligt icke är generaltullstyrelsen, som särskilt skall beakta dessa synpunkter. Bevakandet i detta hänseende av näringsidkarens intresse torde närmast tillkomma kommerskollegium, som jämväl i dess nu ifrågavarande underdåniga skrivelse förklarat sig hava så fattat sin uppgift vid avgivande av underdåniga utlåtanden i ärenden angående restitutionsrätt. Då utlåtande i varje dylikt ärende lärt införas från kommerskollegium, är det ytterst Eders Kungl. Maj:t som har att emot varandra väga, å ena sidan, de villkor, som föreslagits av generaltullstyrelsen, och, å andra sidan, de anspråk på lättnader, som må hava framställts av kommerskollegium. Tulltaxekommittén har uttalat den allmänna grundsatsen, att medgivandet bör lämnas i den för exportindustrien minst betungande form, som låter förena sig med nödigt tillvaratagande av statens fiskaliska intressen; och är det givetvis tillgodoseende av statsverkets rätt, som styrelsen vid avgivande av underdåniga utlåtanden i dylika ärenden i främsta rummet har att iakttaga. I sådana utlåtanden har styrelsen, särskilt under närmaste tiden efter de nya bestämmelsernas trädande i tillämpning, i de flesta fall haft att stödja sig på äldre av styrelsen lämnade restitutionsmedgivanden. I ett den 30 september 1911 av generaltullstyrelsen avgivet underdånigt utlåtande i anledning av underdånig ansökning av aktiebolaget Fränkel & Eisner i Göteborg om rätt till tullrestitution vid utförsel av möbelresårer har styrelsen lämnat mera utförliga principuttalanden rörande sin uppfattning i allmänhet angående sådana medgivanden samt villkoren för desamma. Eders Kungl. Maj:ts resolution i detta ärende är utfärdad den 17 november 1911. Denna resolution torde innefatta ett typiskt exempel på sådana fall, då exportvara framställles genom en ringa bearbetning av utländskt hel- eller halvfabrikat, och lärt icke kunna anses innehålla på något sätt betungande villkor.

I samma mån, som förädlingsverksamheten varit mera komplicerad har den härav vanligen föranledda större möjligheten till missbruk ansetts böra giva anledning till strängare kontrollföreskrifter, av vilka den strängaste formen torde vara, då, såsom i vissa fall föreskrivits, fabrikationen blivit ställd under fullständig kontroll av tulltjänsteman. Stockholms handelskammare har även enligt kommerskollegii föreliggande skrivelse förklarat sig anse, att i de fall, då de utländska materialerna underkastas en så grundlig förädling och omfattande bearbetning, att deras ursprungliga karaktär helt och hållet förändras, samma enkla kontrollatgärder, som gälla beträffande handelsrestitutionen (nådiga förordningen den 13 december 1912), icke gärna få anses tillräckliga. Beträffande restitutionsmedgivandenas innehåll och villkor hava emellertid i flera avseenden lättnader blivit införda, stundom i anledning av ansökningar om ändring i redan lämnade medgivanden. Den viktigaste av dessa lättnader torde vara den, som avser sådana fall, då till framställande av en exportvara — särskilt vävnad — använts med olika tullsatser belagda råmaterialier, så blandade eller sammansatta, att deras inbördes proportioner svårligen eller icke alls kunna utrönas vid exportvarans kontrollundersökning. I de första restitutions-

medgivandena i dylika fall enligt nu gällande bestämmelser beviljades restitutionen efter enahanda grund som i motsvarande fall skett enligt de äldre bestämmelserna, eller sålunda, att ett kilogram av utförselvaran skulle anses motsvara ett kilogram av det lägst tullbeskattade, däri ingående råmaterialet. Men denna strängare princip har blivit frånträdd genom Eders Kungl. Maj:ts beslut den 2 februari 1912, varigenom systemet med viktnotor införts. Vid utförsel av yllevävnader medgavs nämligen då manufakturaktiebolaget Svea rätt till restitution av den tull, som verkligen belöpte å det utländska garn, som enligt tillverkarens under edlig förpliktelse avgivna och av två trovärdiga män till riktigheten bestyrkta viktnota använts till vävnadens framställande, således även om olika tullbeskattade garnsorter använts och även om visst garn vore svensk tillverkning. Den kompletterande kontrollen lades härvid huvudsakligen i en föreskrift, att tullkammaren skulle äga rätt ej mindre att när som helst granska bolagets bokföring, såvitt den rörde ifrågakvarande tillverkning, än även att genom tulltjänstemans besök i fabriken under tillverkningens gång göra sig underrättad om, att och huru den utländska råvaran komme till användning. Detta system, angående vilket styrelsen mera ingående yttrade sig genom underdånigt utlåtande den 13 december 1911 i nyss berörda ärende, har sedan i åtskilliga Eders Kungl. Maj:ts beslut vunnit tillämpning icke blott beträffande vävnader utan även i fråga om andra varor.

Härav framgår, att redan med nu gällande författningsbestämmelser sådana lättnader ansetts kunna beredas, att näringsidkares högtidligen (»under edlig förpliktelse») avgivna försäkran ävensom haus fabriksbokföring kommit att tilläggas allt mera avgörande betydelse för restitutionsrätten. Vad särskilt bokföringen beträffar har styrelsen i underdånigt utlåtande den 6 sistlidne februari i anledning av Otto Halldéns fabriks- och handelsaktiebolags ansökning om rätt till tullrestitution vid utförsel av damkonfektionsartiklar avgivit ett förslag till restitutionsvillkor, bland vilka i enlighet med packhusinspektionens i Stockholm hemställan beskaffenheten av näringsidkarens bokföring och möjligheten till kontroll därigenom i en förut icke begagnad form tillagts en alldeles särskild betydelse.¹⁾

Styrelsens redan här ovan uttalade åsikt, att en författningsändring icke är nödvändig för beredande av de avsedda lindringarna i villkoren för restitutionsrätt, torde sålunda vinna stöd jämväl av den tillämpning författningsbestämmelserna vunnit genom Eders Kungl. Maj:ts beslut i olika ärenden angående rätt till tullrestitution.

Oavsett frågan, huruvida för sagda ändamål en författningsändring må vara nödvändig eller ej, kan emellertid styrelsen icke finna, att det av kommerskollegium i detta avseende framställda förslaget *i och för sig* innebär ett övergående till mindre betygande former i fråga om villkoren för restitutionsrätt. Vad särskilt angår införande i författningen av bestämmelse angående exportörens under edlig förpliktelse avgivna försäkran, synes så mycket mindre anledning vara att giva denna en för alla förekommande fall bestämd form, som enligt erfarenheten från hittills lämnade restitutionsmedgivanden det ofta inträffat, att det föreskrivna innehållet i sådan försäkran blivit särskilt formulerat efter omständigheterna i det föreliggande fallet. Härtill kommer, att det torde vara olämpligt att, såsom förslaget synes innebära, obetingat låta exportörens försäkran bliva avgörande, i vad mån

¹⁾ I anledning av förevarande ansökning har Kungl. Maj:t genom resolution den 26 februari 1915 meddelat beslut i huvudsaklig överensstämmelse med generaltullstyrelsens förslag.

restitution skall beviljas även å råämneshörlusten, i synnerhet som detta icke väl stämmer öfverens med de i momentets första stycke intagna orden: »kunnande härvid jämväl tagas hänsyn till råämneshörlust, som finnes öundviklig vid exportvarans framställning», beträffande vilka någon ändring icke föreslagits.

Ej heller det föreslagna införandet av bestämmelse, att restitutionsrätt endast skulle lämnas åt näringsidkare, »som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt prövas lämplig», torde kunna sägas bestämt leda till det åsyftade målet. En dylik bestämmelse innefattar ju i och för sig en skärpning av förutsättningarna för erhållande av restitutionsrätt och endast genom en uttrycklig motive-ring kan adagaläggas, att det egentliga syftet med bestämmelsens införande varit att bereda möjlighet till lindrigare kontrollbestämmelser. Därest det dock skulle kunna anses önskvärt att från riksdagens sida erhålla ett bestämt uttalande, att villkoren för restitutionsrätt icke ansåges behöva inriktas på en mer eller mindre obrutet fortlöpande identitetskontroll, kunde emellertid ett lägligt tillfälle därtill beredas genom förslag om införande, på sätt kommerskollegium hemställt, i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen av nu ifrågavarande bestämmelse. Emot denna bestämmelse i och för sig har styrelsen — utan avseende å den av handelskammaren i Karlstad däremot framställda anmärkning, att en sådan, i händelse av avslag å ansökning om restitutionsrätt, kunde lända till skada för vederbörande näringsidkare — icke något att erinra.

Såsom förut anförts innefattar kommerskollegii ändringsförslag även en direkt förlängning från ett till två år av den tid, inom vilken förädling och export skall försiggå. Denna del av förslaget är till sin innebörd fullständigt fristående och sammanhänger icke, såsom förslaget i övrigt, med formen för restitutionsrättens beviljande. Jämväl i detta ämne får styrelsen hänvisa till tulltaxekommitténs betänkande, del I, varest detsamma å sid. 324 förekommer till behandling. Enligt styrelsens uppfattning hava icke tillräckligt vägande skäl anförts för en ändring i berörda hänseende, särskilt som, därest behovet av förlängning av den tid, inom vilken förädlad vara skall exporteras, gjort sig gällande i något högre grad, vederbörande näringsidkare säkerligen i större omfattning än som skett begagnat den utväg, som i nämnda syfte på tulltaxekommitténs hemställan blivit beredd genom införande i författningen av bestämmelserna om restitutionsupplag. Det är nämligen endast en av de näringsidkare, vilka beviljats rätt till tullrestitution, som har begagnat denna utväg. Därest dock kommerskollegii förslag om tidsfristens utsträckning från ett till två år skulle anses böra bifallas, bör givetvis i sammanhang därmed ur ifrågavarande paragraf borttagas mom. 7 samt allt annat som angår restitutionsupplag.

Generaltullstyrelsen har sålunda funnit sig icke kunna biträda kommerskollegii förslag i vidsträcktare mån än i den del, som avser införande i första stycket av § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen av följande tillägg, nämligen: »Rätt till tullrestitution enligt detta moment må endast lämnas åt näringsidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt prövas lämplig.»

En eventuellt införd sådan författningsändring torde lämpligen förklaras böra gälla från och med den 1 december 1916, eller den dag, då nu gällande restitutionsmedgivanden mera allmänt börja förfalla.

Slutligen anser styrelsen sig böra fästa uppmärksamheten därå, att det uttalade önskemålet om likförmighet mellan de olika restitutionsmedgivandena aldrig

lärer kunna uppnås, så länge man ej vill i likhet med vad förhållandet är beträffande skeppsbyggnadsmaterialier (§ 12 tulltaxeförordningen) i huvudsak uppgiva anspråket på identitetskontroll utöver den bevisning, som åstadkommes genom näringsidkarens edliga försäkran, eventuellt med tillägg angående granskning av hans bokföring. Omöjligheten att uppnå sådan likformighet har många orsaker; dels i första rummet de mångskiftande formerna för förädlingsindustrin, dels vidare den omständigheten, att en kontrollform, som för en näringsidkare befinnes ej vara särskilt hindersam, för en annan kan på grund av olikhet i fabriksanordningar eller eljest bliva särdeles betungande, medan däremot här en annan kontrollform kan bättre lämpa sig, dels ock att de olika tullförvaltningarna, vilka i första hand hava att avgiva utlåtanden i dylika ärenden, kunna, särskilt med hänsyn till det nyss anförda, vid ärendenas förberedande behandling i samråd med vederbörande näringsidkare få helt olika uppfattning rörande synpunkterna för restitutionsfrågornas bedömande m. m.»

Till ytterligare upplysning i ärendet torde omförmälda av Kungl. Majt utfärdade resolutioner på ansökningar av aktiebolaget Fränkel & Eisner, manufakturaktiebolaget Svea och Otto Halldéns fabriks- och handelsaktiebolag få såsom bilagor 1—3 fogas vid detta protokoll.

*Departements-
chefen.*

Den lämnade utredningen torde visa, att de villkor, som vid beviljande av rätt till tullrestitution jämlikt § 13 mom. 5 av gällande tulltaxeförordning pläгат uppställas, försvårat restitutionsrättens fulla utnyttjande i högre grad än för kontrollens tillgodoseende varit erforderligt. En ändring härutinnan synes ock böra komma till stånd.

Det huvudsakliga i kommerskollegii i sådant syfte framställda förslag är, att, med fasthållande av principen om identitet mellan den in- och utförda varan, beträffande tullkontrollen huvudvikten lägges vid näringsidkarens edliga av två vittnen bestyrkta försäkran om den i exportvaran ingående utländska varans införsel, förtullning m. m. Därest det sålunda föreslagna förfaringssättet komme att tillämpas, skulle den fortlöpande tullkontrollen i väsentlig omfattning kunna undvaras, vilket åter innebär, att den mängd villkor av det mest skiftande innehåll, som hittills brukat fästas vid medgivanden av förevarande slag för åstadkommande av just denna fortlöpande kontroll, merendels skulle försvinna. En sådan lättnad i villkoren för restitutionsrättens åtnjutande torde enligt mitt förmenande bliva av stor betydelse för höjande av exportindustriens konkurrensförmåga.

Emellertid lära de ifrågasatta lättnaderna i kontrollhänseende böra genomföras allenast under förutsättning, att statsverkets rätt icke äventyras. En betryggande garanti mot menliga påföljder i sistberörda avseende torde dock kunna erhållas, därest, såsom kommerskollegium föreslagit, rätt till tullrestitution enligt här ifrågavarande moment endast

medgives åt näringsidkare, som äro på visst sätt härför kvalificerade. Jag vill erinra därom, att en på liknande grunder fotad kontroll tillämpas vid handelsrestitutionen, och har någon olägenhet därav icke förspotts.

Jag är sålunda av den meningen, att hittills tillämpade grunder i fråga om medgivande av tullrestitution jämlikt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen böra modifieras i den av kommerskollegium föreslagna riktningen.

Vad härefter beträffar sättet för de avsedda lättnadernas åvägbringande är det utan tvivel riktigt, såsom generaltullstyrelsen med avseende härå gör gällande, att för ernående av det åsyftade målet tarvas icke någon författningsändring, enär Kungl. Maj:t enligt gällande stadganden i ämnet är oförhindrad att vid beviljandet av rätt till tullrestitution av ifrågavarande slag medgiva alla de lättnader i kontrollhänseende, som kunna anses erforderliga. Med tillämpning härav har ock Kungl. Maj:t, såsom generaltullstyrelsen påpekat, vid beviljande av tullrestitution redan medgivit — om än i enstaka fall — sådana anordningar, att den huvudsakliga kontrollen varit att finna i näringsidkarens edliga försäkran. Skall emellertid, på sätt jag förordat, en omläggning av kontrollanordningarna äga rum i syfte att mera allmänt ersätta den fortlöpande kontrollen med ett system, som bygger på förtroende till näringsidkarens uppgifter, innebär detta en så betydande, vid här ifrågavarande restitutionsbestämmelsers senaste fastställande knappast förutsedd förändring med avseende å tillämpningen av tullagstiftningen, att, innan densamma fastslås, saken synes böra för riksdagen omförmälas.

Att i samband med den här ifrågasatta omläggningen och förenklingen av kontrollen å tullrestitutionsförfarandet en bestämmelse inryckes i tulltaxeförordningen, vilken uttryckligen förbehåller restitutionsförmånen för allenast sådana näringsidkare, som icke kunna antagas missbruka densamma, finner jag vara lämpligt. Däremot synes det mig icke vara ändamålsenligt, att i författningen intages föreskrift om beskaffenheten av den edliga försäkran, som skall avkrävas tillverkaren, utan lär det fortfarande böra ankomma på Konungen att härom liksom beträffande övriga villkor träffa avgörande i varje särskilt fall.

I fråga om de villkor för restitutionsförmånens åtnjutande, som ej stå i direkt samband med identitetskontrollen, torde jämväl lättnader kunna medgivas. Jag vill i detta hänseende särskilt framhålla, att genom uteslutande av det i allmänhet stadgade villkoret, att införseln av varan skall hava skett direkte från utlandet, näringsidkaren beredes möjlighet att före varans bearbetning hava densamma liggande å nederlag utan att tidsfristen för bearbetningen härigenom förkortas.

I sin ovannämnda skrivelse har kommerskollegium hemställt om sådan ändring av § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, att den tid, som må förflyta mellan råvarans angivning till förtullning och den därav förädlade varans utförsel eller uppläggande å restitutionsupplag, må utsträckas från ett till två år. Detta kommerskollegii förslag, som tillstyrkts av packhusinspektionen i Stockholm, har avstyrkts av generaltullstyrelsen under hänvisning till vad den av Kungl. Maj:t den 22 juni 1906 tillsatta tulltaxekommittén i sitt betänkande anfört till stöd för sitt i denna fråga framställda förslag, som oförändrat återfinnes såsom nu gällande stadgande i ämnet. Kommittén framhöll därvid särskilt, att med hänsyn till den räntebesparing å tullbeloppet, som förädlaren under tiden för varans förädling kunde komma att åtnjuta, det syntes betänkligt att utsträcka tiden över ett år. För att emellertid bereda förädlaren möjlighet att avvakta en gynnsam konjunktur för försäljningen föreslog kommittén inrättande av restitutionsupplagsinstitutionen.

För egen del vill jag framhålla, att även om i regel svårighet ej torde föreligga för näringsidkaren att förädla varan inom ett år efter dess angivning till förtullning, man dock ej får förbise, att på grund av förändrade konjunkturer eller andra på en affärsverksamhet inverkan omständigheter hinder emellanåt kunna möta att få exportvaran färdig på den bestämda tiden av ett år. En utsträckning av denna tid till 2 år läser därför vara till fördel för industrien; och den omständigheten, att en dylik förlängning av tiden kan hava till följd, att näringsidkaren under lika lång tid kan komma i åtnjutande av kredit å tullen, synes mig icke böra hindra att åtgärd i angivna syfte vidtages.

Generaltullstyrelsens förslag att i samband med berörda utsträckning av tidsfristen avskaffa restitutionsupplagsinstitutionen kan jag icke förorda. Låt vara, att densamma hittills icke vunnit någon egentlig användning, är det dock icke alldeles uteslutet, att förhållandet kan bliva ett annat i framtiden; och i varje fall kan någon olägenhet icke uppstå av institutionens bibehållande.

De ändringar i § 13 mom. 5 av gällande tulltaxeförordning, som jag här ovan förordat, torde icke böra träda i kraft förrän den 1 december 1916, då nu gällande medgivanden till tullrestitution mera allmänt börja utgå. Ehuru väl det sålunda med hänsyn till tiden för ikraftträdandet vore tillfyllest, om beslut i frågan fattades av nästkommande riksdag, synes det mig dock vara angeläget, att ärendet redan nu framföres till riksdagen, alldenstund den av ämbetsverken omförmälda utredningen rörande avfattningen av de villkor, som framdeles skola gälla för här

ifrågavarande tullrestitution, måste i hög grad påverkas av statsmakternas uppfattning om det ena eller andra kontrollsystemets företräde vid tullrestitutionsförfarandet.

Sedan departementschefen härefter uppläst ett i överensstämmelse med de av honom nu framhållna synpunkterna uppgjort förslag till ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen antaga ifrågavarande förslag, att gälla från och med den 1 december 1916.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Georg Sjöcrona.

Bilaga 1.

Kungl. Maj:ts nådiga resolution på en till Kungl. Maj:t ingiven skrift, däri aktiebolaget Fränkel & Eisner i underdånighet anhållit om rätt att vid utförsel av möbelresårer, tillverkade av utländsk järntråd, erhålla restitution av den å järntråden belöpande tullavgiften; given Stockholms slott den 17 november 1911.

Kungl. Maj:t har, sedan ej mindre generaltullstyrelsen än även kommerskollegium avgivit infordrat underdånigt utlåtande samt generaltullstyrelsen inkommit med ytterligare yttrande i ämnet, låtit detta ärende sig föredragas och finner gott medgiva aktiebolaget Fränkel & Eisner rätt att tillsvidare under en tid av fem år, räknat från och med den 1 december 1911, vid utförsel av möbelresårer, tillverkade vid bolagets fabrik av uteslutande utländsk galvaniserad resårjärntråd av 2.7—3.7 mm. tjocklek, jämlikt § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor återbekomma erlagd tullavgift för den till resårernas framställning använda järntråden eller, ifall tullavgiften, efter vad i nämnda författningsrum sägs, vid utförseln ännu icke erlagts, njuta befrielse från dess gäldande; och finner Kungl. Maj:t tillika gott förordna, att vid beräkningen av tullrestitutionen eller av den tullavgift, från vars gäldande befrielse må åtnjutas, ett kilogram av utförselvaran skall anses motsvara ett kilogram av den införda järntråden, samt att såsom villkor för rättighetens åtnjutande skall i övrigt gälla,

att införseln av järntråden äger rum i Göteborg direkte från utlandet;

att i de inlagor, vari järntråden angives till förtullning, avsikten med införseln anmäles;

att utförseln av resårerna sker omedelbart från Göteborg, såvida icke generaltullstyrelsen på särskild ansökning annorlunda medgivit;

att vid utförseln angivningsinlagan är åtföljd av en av den eller de personer, som teckna bolagets firma, under edlig förpliktelse avgiven och av två trovärdiga män till riktigheten bestyrkt försäkran, att exportvaran blivit vid bolagets fabrik framställd uteslutande av utländsk järntråd, och att full införsel tull för denna blivit behörigen erlagd eller av generaltullstyrelsen godkänd säkerhet för tullen ställd;

att minst tjugufem kilogram av exportvaran på en gång till utförsel angivas och med en och samma lägenhet avsändas;

att utförselvarans vikt och beskaffenhet av tullförvaltningen i Göteborg kontrolleras;

att utförseln verificeras på sätt i § 13 tulltaxeförordningen stadgas;

att varje ansökning om restitution av eller befrielse från tullavgift innehåller uppgift om tiden, då råvaran blivit införd, och lägenheten, med vilken införseln skett; samt

att bolaget vidkännes alla av det lämnade medgivandet uppkommande kostnader.

Vidare finner Kungl. Maj:t gott förklara, *dels* att, med avseende därå att bolaget jämligt generaltullstyrelsens beslut den 6 april 1911 åtnjutit motsvarande förmån, den omständigheten, att införseln av till exportvaras framställning använd råvara ägt rum före den 1 december 1911, icke må utgöra hinder för tillgodonjutande av nu ifrågavarande rättighet beträffande sådan exportvara, därest de i generaltullstyrelsens berörda beslut beträffande råvaran meddelade föreskrifter blivit behörigen iakttagna, *dels ock* att rätten till tullrestitution eller befrielse från tullavgift avser även det fall, att utförselvaran upplägges på restitutionsupplag; dock under iakttagande i tillämpliga delar av enahanda villkor, som föreskrivits beträffande direkt utförsel, vilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

GUSTAF.

(Sigill.)

Theodor Adelswärd.

Bilaga 2.

Kungl. Maj:ts nådiga resolution på en till Kungl. Maj:t ingiven skrift, däri manufakturaktiebolaget Svea i underdånighet anhållit om rätt att vid utförsel av yllevävnader, som vid bolagets fabrik tillverkats antingen av uteslutande utländskt garn eller av utländskt garn i förening med svenskt garn, erhålla restitution av den för det utländska garnet erlagda tullavgift; given Stockholms slott den 2 februari 1912.

Kungl. Maj:t har, sedan ej mindre generaltullstyrelsen än även kommerskollegium avgivit infordrat underdånigt utlåtande, låtit detta ärende sig föredragas och finner gott medgiva manufakturaktiebolaget Svea rätt att tills vidare under en tid av fem år, räknat från denna dag, vid utförsel av yllevävnader, vägande högst 500 gram per kvadratmeter, vilka vid bolagets fabrik tillverkats antingen av uteslutande utländskt garn eller av svenskt garn i förening med utländskt garn, jämlikt § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, återbekomma erlagd tullavgift för den utländska råvaran eller, ifall tullavgiften, efter vad i nämnda författningsrum sägs, vid utförseln ännu icke erlagts, njuta befrielse från dess gäldande; och finner Kungl. Maj:t tillika gott förordna, att till grund för beräkningen av tullrestitutionen eller av den tullavgift, från vars gäldande befrielse må åtnjutas, skall läggas bolagets nedan omförmälda viktnotor, samt att såsom villkor för rättighetens åtnjutande skall i övrigt gälla,

att införseln av garnet äger rum i Borås direkt från utlandet;

att i de inlagor, vari garnet angives till förtullning, avsikten med införseln anmäles;

att de färdiga vävnaderna vid tullkammaren i Borås angivas till utförsel och att angivningsinlagen är åtföljd av en av den eller de personer, som teckna bolagets firma, under edlig förpliktelse avgiven och av två trovärdiga män till riktigheten bestyrkt försäkran, att vävnaderna i vikt ej överstiga 500 gram per kvadratmeter och att de blivit vid bolagets fabrik tillverkade antingen av uteslutande utländskt garn eller av svenskt garn i förening med utländskt garn, till vikt och beskaffenhet, som angivas i en av förenämnda intygsgivare likaledes under edlig förpliktelse avgiven och på nyssnämnda sätt bestyrkt viktnota, ävensom att full införseltull blivit för det i exportvaran ingående utländska garnet erlagd eller av generaltullstyrelsen godkänd säkerhet för tullen ställd;

att utförselvarans vikt ävensom dennas vikt per kvadratmeter kontrolleras av tullkammaren i Borås, som även bör med största möjliga noggrannhet kontrollera övriga uppgifter i viktnotan;

att minst 10 kilogram av exportvaran på en gång till utförsel angivas och med en och samma lägenhet avsändas;

att exportvaran under transporten till ort, varifrån utförseln äger rum, skall vara underkastad de bestämmelser och kontrollåtgärder, som äro gällande vid transport inrikes orter emellan av oförtullat utländskt gods;

att vid utförsel med järnväg till Norge de i § 13 mom. 4 tulltaxeförordningen angivna särskilda villkor skola iakttagas;

att utförseln verificeras på sätt i § 13 tulltaxeförordningen stadgas;

att varje ansökning om restitution av eller befrielse från tullavgift innehåller uppgift om tiden, då råvaran blivit införd, och lägenheten, med vilken införseln skett;

att tullkammaren må äga rätt ej mindre att när som helst granska bolagets bokföring, såvitt den rör nu ifrågavarande tillverkning, än även att genom tulltjänstemans besök i fabriken under tillverkningens gång göra sig underrättad om, att och huru den utländska råvaran kommer till användning; samt

att bolaget vidkännes alla av det lämnade medgivandet uppkommande kostnader.

Vidare finner Kungl. Maj:t gott förklara, att rätten till tullrestitution eller befrielse från tullavgift avser även det fall, att utförselvaran upplägges på restitutionsupplag, dock under iakttagande i tillämpliga delar av enahanda villkor, som föreskrivits beträffande direkt utförsel.

Vilket vederbörande till underdänig efterrättelse länder.

GUSTAF.

(Sigill.)

Theodor Adelswärd.

Bilaga 3.

Kungl. Maj:ts resolution på en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri Otto Halldéns fabriks- och handelsaktiebolag anhållit om rätt att vid utförsel av damkonfektionsartiklar, som vid bolagets fabrik i Stockholm tillverkats delvis av utländska materialier, få åtnjuta tullrestitution; given Stockholms slott den 26 februari 1915.

Kungl. Maj:t har, sedan ej mindre generaltullstyrelsen än även kommerskollegium avgivit infortrat utlåtande, låtit detta ärende Sig föredragas och finner gott medgiva Otto Halldéns fabriks- och handelsaktiebolag rätt att tills vidare intill utgången av år 1916 vid utförsel av damkonfektionsartiklar av följande slag, nämligen färdigsydda eller endast tillklippta dräkter, blusar, promenadkjolar och underkjolar, vilka artiklar vid bolagets härvarande fabrik framställts helt eller delvis av utav bolaget från utlandet införda materialier av nedannämnda slag, nämligen hel- och halvsiden, ylle-, linne- och bomullsvävnader, spetsvävnader, tyll, stampad yllefilt, strumpstolsarbeten samt besättningsartiklar och tillbehör såsom broderade remsor, spetsar, band och snören, jämlikt § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor återbekomma erlagd tullavgift för de i damkonfektionsartiklarna ingående utländska materialierna eller, ifall tullavgiften, efter vad i nämnda författningsrum sägs, vid utförseln ännu icke erlagts, njuta befrielse från dess gäldande; och finner Kungl. Maj:t tillika gott förordna, att, utan hänsyn till uppkommen råämneshöglust, till grund för beräkningen av tullrestitutionen eller av den tullavgift, från vars gäldande befrielse må åtnjutas, skall läggas den av tulltjänsteman, på sätt här nedan omförmäles, utrönta nettovikten av den tillklippta varan, samt att såsom villkor för rättighetens åtnjutande skall gälla:

att införseln av materialierna äger rum i Stockholm direkte från utlandet;
att i de inlagor, vari materialierna angivas till förtullning, avsikten med införseln anmäles;

att de införda materialierna av packhusinspektionen i Stockholm upptagas i en liggare med utsättande av vikten för varje särskild varutyp;

att bolaget enligt av inspektionen meddelade anvisningar och med iakttagande av tillbörlig noggrannhet håller särskild bokföring över de införda materialierna och deras användning för exportvarans framställande;

att å bolagets fabrikslager sådana utländska materialier, som äro avsedda för exportvarans framställande, hållas avskilda från andra dylika materialier och äro försedda med särskild beteckning å omslag eller etiketter, som utvisar deras berörda bestämmelse:

att den tillklippta varan underkastas kontrollbehandling av en utav inspektionen till bolagets fabrik beordrad tulltjänsteman av högre grad, vilken har att för restitutionsbeloppens fastställande utröna nettovikten av sagda vara jämte tillbehören till densamma;

att bolaget till ledning vid denna kontrollbehandling tillhandahåller en behörigen underskriven specifikation över de materialier, för vilka tullrestitution eller befrielse från tullavgift kommer att ifrågasättas, vilken specifikation bör grunda sig på ovannämnda särskilda bokföring och utvisa *dels* vikten av de olika materialierna efter deras kvalitetsbeteckningar, *dels* lägenheterna, varmed de inkommit och tidpunkterna för deras angivning till förtullning och *dels* tulltaxerubrikerna, till vilka de hänförs; bärande de av bolaget sålunda lämnade uppgifterna jämföras med anteckningarna i den av inspektionen förda liggaren;

att vid ifrågavarande kontrollbehandling uttagas de prov å materialierna, som tilläventyrs må finnas erforderliga för att tjäna till ledning vid den slutliga kontrollbehandlingen av den färdigsydda varan;

att exportartiklarna vid tullkammaren i Stockholm angivas till utförsel och att angivningsinlagen är åtföljd av en av den eller de personer, som teckna bolagets firma, under edlig förpliktelse avgiven och av två trovärdiga män till riktigheten bestyrkt försäkran, att exportvaran blivit vid bolagets fabrik framställd, att i densamma ingå vissa av bolaget från utlandet införda, efter tulltaxerubrikerna, vartill de hänförs, specificerade materialier till uppgiven vikt samt att full införseltull blivit för dessa materialier behörigen erlagd eller av generaltullstyrelsen godkänd säkerhet för tullen ställd;

att packhusinspektionen i Stockholm å exportangivningsinlagen attesterar riktigheten av uppgifterna om myckenheten och beskaffenheten av de materialier, för vilka tullrestitution eller befrielse från tullavgift ifrågasättes, för vilket ändamål inspektionen har att beordra en tulltjänsteman av högre grad att förrätta slutlig kontrollbehandling av exportvaran och därvid, med ledning av de vid den förberedande kontrollbehandlingen tilläventyrs uttagna prov, särskilt förvissa sig om identiteten mellan den förut undersökta och den till export angivna varan;

att minst tio kilogram av exportvaran på en gång till utförsel angivas och med en och samma lägenhet avsändas;

att utförseln äger rum omedelbart från Stockholm eller med järnväg till Karungi och därifrån medelst fordon över Haparanda, såvida icke generaltullstyrelsen på särskild ansökning annorlunda medgivit;

att vid utförsel med järnväg till Karungi och därifrån medelst fordon över Haparanda de i § 13 mom. 4 tulltaxeförordningen meddelade föreskrifter beträffande utförsel av restitutionsgods med järnväg till Norge i tillämpliga delar iakttagas samt att godset under transporten från Karungi till Haparanda bevakas av erforderlig, av tullkammaren i Haparanda beordrad tullbevakning;

att utförseln verificeras på sätt i § 13 tulltaxeförordningen stadgas;

att utförselposterna behörigen avföras i packhusinspektionens liggare;

att varje ansökning om restitution av eller befrielse från tullavgift innehåller uppgift om tiden, då råvaran blivit införd, och lägenheten, med vilken införseln skett;

att packhusinspektionen i Stockholm ej må förvägras rätt ej mindre att när som helst granska bolagets bokföring i dess helhet än även att genom tulltjänstemans

besök i fabriken utöva den ytterligare kontroll, som inspektionen till betryggande av statsverkets rätt må finna erforderlig;

att extra ordinarie tulltjänsteman, som beordras att under allmän tjänstgöringstid i fabriken kontrollera exportvara i färdigsytt eller endast tillklippt skick, skall vara berättigad att av bolaget uppbära dagavlöning till samma belopp, som finnes fastställt i fråga om sådan tjänstemans inkallning till tjänstgöring vid tullförvaltningen;

att sådan dagavlöning skall på anfordran inbetalas till inspektionen och genom dess försorg utbetalas till vederbörande tjänsteman; samt

att bolaget jämväl i övrigt vidkännes alla av det lämnade medgivandet uppkommande kostnader.

Därjämte finner Kungl. Maj:t gott förklara, *dels* att, så länge vid Karungi finnes anordnad avdelning av Haparanda tullkammare, utförseln av godset må kunna äga rum från Karungi, under iakttagande i tillämpliga delar av nyssnämnda för utförsel över Haparanda föreskrivna villkor, ävensom att utförseln från Karungi sker under kontroll av vederbörligen beordrad tullbevakning, *dels ock* att rätten till tullrestitution eller befrielse från tullavgift avser även det fall, att utförselvaran upplägges på restitutionsupplag, dock under iakttagande i tillämpliga delar av enahanda villkor, som föreskrivits beträffande direkt utförsel.

Det vederbörande till efterrättelse länder.

GUSTAF.

Axel Vennersten.